پایگاه تحلیلی خبری ایران دکونومی
جمعه، ۱۹ اسفند، ۱۴۰۱ / 2023 , March 10 ,Friday

سکوت پرهیاهو

بازتاب صحبت‌های سعید رحمانی در اکوسیستم استارتاپی

به گفته سعید رحمانی

اقتصاد دیجیتال بصورت مستقل از حکومت در کشور شکل گرفته است.

سعید رحمانی، بنیان‌گذار سرآوا

سکوت خود را شکست

بی‌شک سعید رحمانی یکی از افراد تأثیرگذار و از مؤسسان اکوسیستم استارتاپی ایران به شمار می‌رود. در چند روز گذشته، وی با انتشار ویدیویی در کانال یوتیوب خود به بیان مسائل اکوسیستم پرداخت.

واقعیت و روایت رحمانی

آیا دیگر افراد برجسته اکوسیستم استارت‌اپی نیز با صحبت های رحمانی موافق بودند؟ در این گزارش، وضعیت اکوسیستم را از زاویه دید فعالین اکوسیستم بررسی خواهیم کرد.

پایگاه تحلیلی خبـری ایران دکونومی
جمعه، ۱۹ اسفند، ۱۴۰۱ / 2023 , March 10 ,Friday

دولت جدای از حاکمیت نیست

به گفته سعید رحمانی، اقتصاد دیجیتال به صورت مستقل از حکومت در کشور شکل گرفته است.

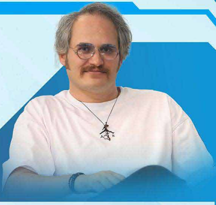

احمد عطارزاده

موسس شتاب‌دهنده آی چیتا و توسعه دهنده کسب و کار

سعید رحمانی یکی از تاثیرگذاران اکوسیستم استارت‌اپی است و نقش انکار ناپذیری در شکل گیری این اکوسیستم بر عهده دارد.بسیاری از مفاهیمی که در اکوسیستم وجود دارد توسط او وارد ایران شده است. یکی از موضوعاتی که در صحبت‌های او فکر می‌کنم جای نقد جدی وجود دارد، تفاوتی بود که رحمانی بین دولت و حکومت قایل می شود. نقشی که حکومت با بازوی اجرایی معاونت علمی ریاست جمهوری در توسعه و شکل گیری اکوسیستم داشت را نمی توان نادیده گرفت. و دیگر اینکه آیا اساسا عدم حضور حاکمیت و دولت در شکل گیری اکوسیستم استارت‌اپی ارزش است که دنبال قلب واقعیت باشیم؟

بهتر است دقیق تر به توسعه اکوسیستم استارت‌اپی در کشورهای بزرگ دنیا هم نگاه کنیم که در همه جای جهان، حاکمیت و دولتها برای شکل گیری اکوسیستم دانش بنیان و اقتصاد دیجیتال سرمایه گذاری های کلان کرده اند. خاطرم هست در همان جلسات سالهای 1392 و 1393 که اکوسیستم در حال شکل گیری بود، این مورد جز موضوعاتی بود که خود آقای رحمانی به مناسبتهای مختلف در جلسات به آن تاکید می کرد و در ارایه هایی که برای مسیولین داشت، مدام به نقش حاکمیت و دولت در سایر کشورها اشاره می کرد. در ایران هم چنین بوده و بنظرم اقای رحمانی اگر دقیق تر به تاریخ نگاه کند حتی در شکل گیری کسب و کارهای خودشان نیز حمایتهای خوبی گرفته اند

و اکوسیستم استارت آپی ایران بدون حمایت دولت و حاکمیت اساسا شکل نمی‌گرفت. اما قطعا نقدهای جدی وجود دارد که موضوع این بحث نیست. در مورد آینده اکوسیستم هم باید بگویم که اگر این اکوسیستم ارتباط خود را با تاریخ خود و آزمون و خطاهایی که داشته قطع کند - که بنظر می رسد قطع کرده است - دچار آسیب های جبران ناپذیر خواهد شد. بسیاری از فعالین قدیمی و افراد تاثیر گذار یا مهاجرت کرده اند و یا بطور کلی از اکوسیستم فاصله گرفته اند، تجربه‌های گرانبهای شکست ها و موفقیت ها به نسل های بعدی درست منتقل نشده است. بنظرم خیلی مهم است که اکوسیستم ارتباطش را با گذشته خود حفظ کند و در مسیر رشد از گذشته درس بگیرد.

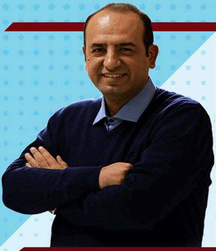

استارتاپ ها قدرت کافی برای حفاظت از اطلاعات در اختیار ندارند

رضا شیرازی

بنیان‌گذار و مدیرعامل وب24

نیز تشریح کرد: وضعیت اطلاعات کاربران به این صورت نیست که استارتاپ آنقدر قدرت داشته باشد که مانع شود و نهادهای امنیتی با فشار زیاد، به این اطلاعات دست پیدا خواهند کرد. سر همین موضوع، استارتاپ بلد به سمت بسته شدن می‌رود. در مورد استقلال اقتصاد دیجیتال نیز می توان گفت که به صورت صفر و یکی نیست، نمی‌توان گفت که حکومت در استارتاپ‌های بزرگ سهام‌دار است، اما در بسیاری از بخش‌های دیگر سرمایه‌گذاری کرده است. آینده‌ای که من از آینده اکوسیستم استارتاپی کشور متصورم، این است که به دلیل جو امنیتی موجود و اختلالات اینترنت و مهاجرت بسیاری از متخصصان، اکوسیستم بسیار کوچک خواهد شد.

موافق حضور دولتی‌ها نیستم

کتایون سپهری

مدیرعامل شتابدهنده منش و منتور استارتاپی

مسیر اکوسیستم توسط آقای رحمانی به خوبی در این ویدئو ترسیم شده‌است. در یکی از رویدادها که اخیرا برای جذب سرمایه استارتاپهایی با بنیانگذار خانم برگزار شد به سرمایه‌پذیران توصیه کردم که جذب سرمایه را از سرمایه‌گذاران دولتی انجام ندهند. به این خاطر که طبق تجربه‌ام، افراد در این شرکتهای سرمایه

استارتاپ بسیاری از فرصت‌های طلایی خود را در این انتظار از دست می‌دهد و بارها شاهد آن بودم که به این دلیل استارتاپی شکست خورده‌است. البته با ورود خصولتی‌ها هم مخالفم، چرا که هنوز فرآیند دقیقی برای آنها تعریف نشده‌است.

ما در اکوسیستم، از خارج تحریم و از داخل فیلتر هستیم و کارهایمان به سختی پیش می‌رود. از حکومت انتظار حمایت می‌رود. عده‌ای هم این وسط به دلیل منافع شخصی و خرید سهام استارتاپ با قیمتی پایین‌تر، موجی برعلیه استارتاپها راه‌اندازی می‌کنند و مردم از همه جا

گذاری تغییر می‌کنند و زمان سررسید پرداختی، تیم استارتاپی باید منتظر بماند تا فرد جدید کار را تحویل بگیرد و پس از تایید پرداخت را انجام دهد.

بی خبر هم از این موج تحریم حمایت می‌کنند. از نظرم تنها راه برای اینکه اکوسیستم به حیات خود ادامه دهد این است که از هم حمایت کنیم و اجازه ندهیم این موج‌ها به کسب‌وکارها صدمه بزنند.

مشکلات استارتاپ ها وابسته به مسائل کلان کشور است

حمیدرضا احمدی

بنیان‌گذار و مدیرعامل ایوند

در این خصوص اضافه کرد: اوایل دهه 90 به دلیل نرخ ارز، حقوق برنامه‌نویسان در داخل و خارج از کشور تفاوت چندانی نداشت و همین فرصت پدید آمدن و رشد به استارتاپ‌ها می‌داد. بعد از جریان برجام و نوسانات نرخ ارز، هزینه ساخت محصول اولیه بسیار بالا رفت و همین باعث شد که ریسک راه‌اندازی استارتاپ‌ها نیز بالاتر رود. نامشخص بودن وضعیت اینترنت از پائیز امسال نیز دلیل دیگری بر افزایش ریسک راه اندازی استارتاپ‌هاست. وضعیت استارتاپ‌ها، به مسائل کلان کشور مربوط می‌شود؛ اگرچه اقتصاد دیجیتال در ایران همچنان مستقل است.

صیانت از اطلاعات کاربران

بخش‌های نگران‌کننده دارد

سعید رحمانی با اشاره به اهمیت حفظ استقلال شرکت‌ها و رعایت حریم خصوصی کاربران در اقصی نقاط دنیا گفت: ما باید از مؤسسان شرکت‌های استارتاپی بخواهیم که بالاترین تلاش شان را در حفظ حریم شخصی کاربران انجام دهند. حفاظت از اطلاعات کاربران مثل هر کشور دیگری در ایران نیز قانون دارد و هر شخص و نهادی که اراده کند، نباید به این داده‌ها دسترسی داشته باشد. به گفته رحمانی این موارد باید طبق قوانین و مقررات کشور همچون آنچه در آمریکا یا اروپا رخ می دهد، کنترل شود.

تا زمانیکه این دیتاها محرمانه و جهت بهبود روابط کاربری استفاده شود، بسیار مفید است. در ایران نیز ما خلاء قانونی داریم و اخیراً در مجلس طرحی با عنوان صیانت از داده‌های کاربران مصوب شده و به کمیسیون‌ها ارجاء داده شده است. اگرچه موارد خوبی دیده می شود، اما بندهای نگران کننده و قابل بحثی هم دارد که امیدواریم در کمیسیون های مجلس حل شود.

وی اضافه کرد: به طور کلی بحث رگولیشن در این حوزه‌ها جدی است، اما معمولاً رگولاتوری خیلی فرآیند چابکی نیست، قبل از تصویب قانون، خود پلتفرم‌ها هستند که باید در چارچوب مناسبی قرار بگیرند و بنا بر مسئولیت اجتماعی خود از این داده‌ها استفاده نادرستی نداشته باشند. رسانه‌ها نیز می‌توانند نقش نظارتی داشته باشند تا هنگام خلاء قانونی از اتفاقات بزرگ جلوگیری کنند.

حامد بیدی

بنیان‌گذار و مدیرعامل کارزار

اضافه کرد: داده‌های استارتاپ‌ها، از جنس بیگ دیتا هستند؛ یعنی کلان داده‌هایی که بر اساس آن رفتار کاربران، علاقه‌ها و... را می توان مورد تحلیل قرار داد. بابت این نوع تحلیل‌ها بسیاری از داده‌ها برای شناخت رفتار کاربر، رفتار جامعه یا مطالعات بازار در اختیار کسب‌وکارها قرار می‌گیرند، اما بدون نام هستند و اطلاعات حریم شخصی کاربر حفظ می‌شود. ساز و کار قانونی استفاده از این داده‌ها در کشورهای مختلف، متفاوت است. بسیاری از آنها از کوکی‌ها استفاده می‌کنند و از کاربران اجازه می گیرند. هنوز جوانب این موضوع به صورت کامل مورد بررسی قرار نگرفته است و تعریف دقیقی از استفاده و سوءاستفاده وجود ندارد.

با اجرایی شدن آیین‌نامه دانش‌بنیان‌ها آینده اکوسیستم درخشان است

امیرحسین شبیری

مدیرعامل فینوداد (مرکز نوآوری بانک ملـــی)

در ایران هم اگر اینطور باشد، نتیجه خوبی خواهد داشت. من فکر می‌کنم با اجرایی شدن

اضافه کرد: بخش خصوصی و هولدینگ‌ها معمولاً CVC می‌زنند و استارتاپ‌ها را منطبق بر زنجیره ارزش خود انتخاب می‌کنند، اما در دنیا معمولاً VC تأسیس نمی‌کنند و به سراغ شرکت‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر می‌روند.

آیین‌نامه دانش‌بنیان و سرمایه‌گذاری بر استارتاپ‌ها به جای پرداخت مالیات شرکت‌ها، شاهد تزریق سرمایه خوبی به اکوسیستم خواهیم بود؛ اما بحثی که برای اکوسیستم دغدغه است، مهاجرت متخصصان است.

هلدینگ ها

یک اشتباه بزرگ داشتند

کاوه گودرزی

مدیرعامل مرکز نوآوری جهش

در اینباره گفت: این صحبت‌ها پرده‌برداری نبود و صرفاً کلیاتی از اکوسیستم بیان کرد. در خصوص شکستی که هولدینگ‌ها با روی آوردن به سمت استارتاپ‌ها داشتند، باید بگویم که آن‌ها یک اشتباه استراتژیک بزرگ داشتند و آن ارتباط مستقیمشان با استارتاپ‌ها بود. در این ارتباط نیاز به نفر سومی بود که به عنوان واسطه هم از دانش استارتاپی برخوردار باشد و هم نیاز سرمایه‌گذاران را بداند.

رحمانی در بخش دیگری از صحبت‌های خود به این اشاره می کند که بخش دولتی فکر می‌کرد چون منابع دارد، پس می تواند! چون توانسته بودند برای مثال هلدینگ دارویی و مواد مصرفی یا هلدینگ عظیم نفت و گاز و پتروشیمی ایجاد کنند، پس حتماً در راه‌اندازی شرکت‌های استارتاپی هم موفق می شوند. بارها تلاش کردند، اما شکست خوردند.

اقتصاد دیجیتال نیز در ایران کاملاً مستقل است. من به حضور سرمایه‌گذاران خارجی در اکوسیستم استارتاپی کشور خوشبین نیستم و البته اکوسیستم استارتاپی نیز با تغییر شکل، تغییر استراتژی و تغییر مسیر به حیات خود ادامه خواهد داد. استارتاپ‌ها در شرایط سختی که اخیراً از سر گذراندند چابکی و تاب‌آوری خود را افزایش دادند.

استقلال اقتصاد دیجیتال بار مثبت ندارد

مهدی صداقت

مدیر کارخانه نوآوری

نیز تشریح کرد: این مستقل بودن اقتصاد دیجیتال صرفاً بار مثبت نخواهد داشت. حضور معاونت علمی و پارک فناوری پردیس در این اقتصاد اتفاق مثبتی بود. ما اقتصاد وابسته به دولت داریم و باید نقطه بهینه را در تعادل و تعامل پیدا کنیم. فعالین اقتصادی و کسب و کاری نیز باید با پیش‌بینی در همان چارچوب حرکت کنند. حضور آقای رحمانی در این اکوسیستم اتفاق مثبتی بود اما نمی‌توان نقش حکومت را نادیده گرفت. در خصوص هولدینگ‌ها نیز نمی‌توان گفت

اقتصاد دیجیتال، اقتصادی تعاملی است

که با ورود به استارتاپ‌ها شکست خوردند. نمونه موفق، بانک پاسارگاد و فناپ است، شاید آن زمان با مفهوم جهانی شتابدهی وارد نشده باشد، اما نمونه موفقی است؛ همچنین وجود سرمایه‌گذاران بانکی در سرآوا این صحبت را نقض می‌کند. من فکر میکنم بازار راه خودش را پیدا می‌کند و با چابکی خود نسبت به تغییرات مسیر خود را عوض می‌کند، ولی اگر این تغییرات زیاد شوند و از تحمل اکوسیستم خارج باشد، اقتصاد دیجیتال آسیب می‌بیند.

مریم نجفی، مدیرعامل فینووا

نیز افزود: سعید رحمانی فرد ارزشمند و تأثیرگذاریست که مهم‌ترین اتفاقات اکوسیستم استارتاپی کشور را رقم زده است. استارتاپ‌ها در جریان اتفاقات 1401 بسیار ضربه خوردند. به نظر من اقتصاد دیجیتال، اقتصادی تعاملی است. تعامل کسب‌وکارها با رگولاتور باید بیشتر باشد و این به نفع هردو طرف است. چیزی که مسلم است، این است که اکوسیستم استارتاپی که کار خود را همزمان با کشورهای دیگر شروع کرده، در حال حاضر نسبت به کشورهای همسایه از همه ابعاد فاصله گرفته است در حالی که ما در کشور استارتاپ یونیکورن نداریم، اما ترکیه دارد. پول و سرمایه ترسو هستند؛ وقتی هم که سرمایه‌گذاران بازگشت پذیری را نمی‌بینند، از اکوسیستم خارج می شوند. یکی از مهم‌ترین چیزهایی که در حال حاضر اکوسیستم به آن احتیاج دارد، تسهیل شرایط برای ورود به بورس و IPO شدن است. بسیاری از دغدغه‌های اکوسیستم نیز با گفتگو حل خواهد شد.

کلیک کنید !